

TIMO G. NIJLAND
TNO
POSTBUS 49
2600 AA DELFT
TIMO.NIJLAND@TNO.NL

CEES LABAN
MARINE GEOLOGICAL ADVICE
VELSERBROEK
CEES.LABAN@MARINEGEOLOGICALADVICE.NL

Bouwen met natuursteen

Natuursteen maakt een niet onaanzienlijk deel uit van de bouwmassa aan monumenten in Nederland. In een land als Nederland waar 'harde' steen, in tegenstelling tot zand, klei en grind, dun gezaaid is, bieden gevels bij uitstek een gelegenheid steensoorten en geologische fenomenen van nabij te bekijken. We vertellen u niets nieuws. Al in de jaren '80 van de vorige eeuw verschenen de boekjes *Steenrijk Amsterdam* van Wim Dubelaar (1984) en *Steengoed Groningen* van Harry Huisman (1987). De afgelopen jaren verscheen een reeks boeken over natuursteen in monumenten in Nederland en Vlaanderen van verschillende auteurs, waaronder *Natuursteen in Limburgse monumenten* (2001), *Utrecht in steen* (2007), *Gent... steengoed!* (2009), *Natuursteen in Vlaanderen, versteend verleden* (2009), *Onvermoede weelde* (2012) *Belgisch marmer* (2014) en eerder dit jaar *Aachener Natursteine* (2015). In 2006 gaf de Nederlandse Geologische Vereniging *De geologische stad - steeds natuursteen* uit, met centraal daarin wandelingen langs natuursteen in twaalf steden. Heel veel informatie, deels in handzame gidsen, deels in boeken voor thuis.

Is daar nog wat aan toe te voegen? Na de NGV themadag *Natuursteen* op 15 november 2014 meenden de redacties van *Grondboor & Hamer* en *Gea* van wel.

Het resultaat ligt hier voor u. In vijftien bijdragen nemen auteurs uit Nederland, Vlaanderen en Ierland de lezer mee langs geologische en architectonische aspecten van uiteenlopende steensoorten als Belgische marmers uit het Devoon en Carboon (inclusief de opmerkelijke 'marmer' van Baelem), Ierse blauwe hardsteen uit het Carboon, blauwe Kösseine-graniet uit het Fichtelgebergte en Larvikiet uit de Oslo Slenk, daterend uit het Perm, Portlandsteen uit de Jura, Limburgse kalksteen en Bentheimer zandsteen uit het Krijt, alsmede een reeks

bouwstenen uit Tertiair en Kwartair: trachieten, latieten en basalt uit het Zevengebergte, Portoro-marmer uit Ligurië, ijzerzandsteen en ijzeroer uit Nederland, witte stenen uit Vlaanderen en zwerfstenen uit allerlei geologische periodes, die gedurende een ijstijd naar hier gekomen zijn. Dit gecombineerde speciale nummer van *Grondboor & Hamer* en *Gea* sluit ten slotte af met een artikel over hedendaagse trends in natuursteen-gebruik in een globaliserende wereld.

Dit alles opdat u in de toekomst nog meer geologie in stad en dorp herkent.

AFBEELDING | *Het in Bentheimer zandsteen opgetrokken raadhuis van Schüttorf. Het laat-gotische raadhuis van het net over de grens in Duitsland gelegen dorp werd in 1945 verwoest en nadien weer opgebouwd.*